

LV +

Suscríbete ahora durante tres meses a todos nuestros contenidos exclusivos por ¡solo 3 euro

[Levante-EMV.com »València](#)

Contenido exclusivo

Maria Carbonell, mestra de les mestres

Va nèixer a València a 1852 i dedicà la seua vida a l'educació i a la formació de dones mestres ?Va escriure llibres, articles i obres literàries

Francesc J. Hernández | 15.12.2019 | 21:22

Una filla predilecta de València. Maria Carbonell fou una precursora de l'escola nova i del feminisme. La ciutat li dedicà un carrer en vida i li posà el seu nom a l'escola que havia dirigit la seua mare i va ser pionera en la pedagogia, oposant-se als entrebancs de la seua època.

Maria Carbonell, mestra de les mestres

Maria Carbonell, filla predilecta de València, fou una precursora de l'escola nova i del feminisme. La ciutat li dedicà un carrer, en vida i li posà el seu nom a l'escola que havia dirigit la seua mare.

Dedicà la seua vida a l'educació i a la formació de dones mestres. Va fer llibres, articles i obres literàries.

Ara que les reivindicacions de les dones constitueixen un moviment global i imparabile, està bé recordar aquelles pioneres que, oposant-se als entrebancs de la seua època, obriren camins nous. Una d'aquestes pioneres valencianes, que bé podríem qualificar de mestra de les mestres, fou Maria Carbonell Sánchez.

Va nèixer a València en abril de 1852, en una casa que encara està al cantó dels carrers Palau i dels Venerables. Fou filla de María Sánchez, que dirigí una escola de xiquetes al carrer Glòria (ara, del Pouet de Sant Vicent). De xiqueta, era una lectora infatigable. L'any 1867 s'inaugurà l'escola Normal femenina, ubicada en la segona planta de la Casa de l'Ensenyament, al carrer Arquebisbe Mayoral, que estava dedicada a formar dones mestres. María Carbonell s'hi va inscriure i obtingué el títol elemental (1870) i superior de mestra (1871). Cal recordar que en aquella època les dones no podien accedir a l'educació superior. Maria Carbonell s'incorporà ben prompte a la docència i treballà de manera interina en escoles de la ciutat, com ara les de Russafa i la del carrer Barques. Segons les recerques de Carmen Agulló, en 1877 guanyà per oposició la plaça de Xest (on té un carrer dedicat) i en 1883 oposità novament i obtingué destinació a les escoles del carrer Corona.

En aquella època va escriure llibres d'educació, com ara: «Pedagogía maternal», una obra que recorda l'ideari de María Montessori, continuada, en cert sentit, per «Los pequeños defectos: ligeros estudios sobre la educación en la juventud» (València, F. Doménech i Matías Real, 1888; que fou declarat llibre de text cinc anys després); també edità unes exhaustives «Lecciones de Geografía» (València, Manuel Alufre, 1892) i la novel·la «Coqueterías. Sencillo episodio de la vida íntima relatado a los lectores de El Correo de Valencia» (València, Imprenta de Ripolles, 1897). En 1892 començà a publicar articles en la revista pedagògica «La Escuela Moderna», en el primer dels quals reclamà «una escola educativa» (una reivindicació plenament actual). També escrigué per a la premsa en general. Així, per exemple, publicà la «Xàquera Vella» (1894), un article sobre la dansa popular valenciana que aparegué en «El Correo de Valencia» i que, pel seu interès, reproduí també «La Vanguardia» de Barcelona.

María Carbonell completà estudis de professora normalista a Madrid i l'any 1900 obtingué plaça en la Normal de Granada. L'any següent, per permuta amb una altra pedagoga important, Aurora Larrea, ocupà plaça a València. En arribar, era la professora numerària de Lletres i la seua germana, Josefa, la de Ciències. Ella continuà amb la redacció d'articles i la impartició de conferències; en publica una antologia: «Discursos y conferencias» (València, F. Vives Mora, 1904). També aparegué publicada la conferència «Las mujeres del Quijote», un discurs pronunciat en la «Institución para la Enseñanza de la Mujer» en 1905, amb motiu del tercer centenari de l'obra de Cervantes (n'hi ha una reedició recent d'aquesta conferència i d'altres escrits, realitzada per la Institució Alfons el Magnànim). Ella es mantingué vinculada

amb l'entitat, que havia sigut fundada per la Institució Lliure d'Ensenyament a València, a la qual llegaria la seua important biblioteca anys després. Com s'ha esmentat, Maria Carbonell practicà la literatura, també amb incursions poètiques, i es mostrà preocupada per la nostra llengua, que utilitzà en les seues classes de magisteri. L'any 1909 ocupà accidentalment la direcció de la Normal de València, per la qual cosa presidí el Congrés de Pedagogia, un dels dèsset que se celebraren en l'Exposició Regional i l'Exposició Nacional de l'any següent. En un article publicat en «La Escuela Moderna» el mateix 1909, María Carbonell defensava que el mitjà de cultura «más á propósito para conocer el pasado y el presente [es] observar é investigar, disciplinar la mente y aprender en la realidad viva de las cosas las particularidades más interesanes y pintorescas de la Historia y la Geografía, la Industria y el Arte, la Naturaleza y los hechos humanos. Leer en el gran libro del mundo y de las cosas es la gran lectura, y aprender observando y mirando, la gran enseñanza». En coherència amb això, feia visites a fàbriques de la ciutat o a escoles amb les seues estudiants de Magisteri, i ella mateixa viatjà per Bèlgica, França, Itàlia, Portugal i Suïssa. La seua popularitat anava en augment.

Filla predilecta de València

En 1915, l'Ajuntament de València la nomenà «filla predilecta» de la ciutat, com acredita la làpida que es posà en l'edifici que ocupava la Normal i que ara forma part de l'Ajuntamet. Al desembre s'hi publicaren 200 exemplars d'un llibre homenatge, en el prefaci del qual es podia llegir: «la conocen muchos, muchísimas la aman, la aprecian cuantos la tratan, la estiman cuantos la conocen, la admiran cuantos la leen, la veneramos todos». El mateix any, la revista «La Escuela Moderna» li dedicà excepcionalment una semblança biogràfica (número 292 de 1915). El seu ideari estava pròxim precisament a l'escola nova, posant l'accent en un cert feminisme, com es pot veure als articles que hi va publicar, com ara «Educación Femenina» o «La Pedagogía después de la Guerra» (1918): «¿Seguiremos diciendo a las niñas y jóvenes que la mujer ha venido sólo para la familia, para el hogar, para la maternidad?». Va gaudir, així mateix, d'una bona consideració per part de la premsa confessional; de fet, se l'ha considerada també pròxima al regeneracionisme i al catolicisme social. També estava compromesa amb l'extensió de les pràctiques higienistes i en la lluita contra la tuberculosi infantil. En una crònica de 1919 d'una assemblea nacional de mestres (millor dit de dues, perquè hi estaven separats homes i dones) fou descrita com «verdadera y legítima gloria profesional».

Quan la Gaceta de Madrid (el BOE) publicà en 1922 la resolució amb la seua jubilació com a professora numerària de Pedagogia de l'escola Normal de Mestres es va promoure un gran homenatge civil. En un acte en el Paraninf de la Universitat de València se li atorgà la Creu

d'Alfons XII, «costeada por el Magisterio». Continuà reeditant els seus llibres i publicant-ne de nous, com ara «Temas de pedagogía» i «Las hadas modernas» (publicats a València, per Hijos de F. Mora, en 1920 i 1922, respectivament). El mateix any de la seua jubilació i per iniciativa de les seues deixebles, la ciutat de València li dedicà un carrer (el que representa un reconeixement extraordinari: retolar un carrer abans de morir la persona homenatjada), i també posà el seu nom a un centre escolar femení, que es trobava en el mateix carrer, precisament el que havia dirigit María Sánchez, la seua mare. Hi hagueren parlaments on se l'arribà a comparar amb Ramón y Cajal, que, nascut el mateix any, també havia sigut obligat a jubilar-se pel diari oficial.

Maria Carbonell es mantingué soltera. Gaudia de la conversa i de cuidar les seues flors. Morí en agost de 1926, quan, jubilada de la docència en la Normal de magisteri, era encara directora pedagògica de la «Institución para la Enseñanza de la Mujer», vicepresidenta del «Tribunal de Niños» i vocal de la Junta de Protecció a la Infància. Tingué reconeixements pòstums: poc abans de la Guerra Civil, hi havia a València dues «cantines escolars» per a infants indigents; una duia el nom de Blasco Ibáñez i l'altra el de María Carbonell. Als anys cinquanta es retirà el seu nom al carrer que li havien dedicat. Posteriorment es retolà un altre a la Malva-rosa, on és esmentada únicament com a «mestra». L'institut de Benetússer porta el seu nom.

[Compartir en Facebook](#)[Compartir en Twitter](#)

Más información

La responsabilidad de crear un futuro mejor.

Muchas familias valencianas deciden mejorar su vida adoptando un perro.

Papanoelada motera solidaria.

Temas relacionados:

[Llibre](#)[Llibres](#)[Obres](#)[Valencia](#)

Contenido para ti

Las primeras elecciones casi democráticas

16-12-2019

La carga de pacientes por cada médico de familia se agrava en tres de cada cuatro áreas de salud

16-12-2019

El VCF empata y Ferran deslumbra

16-12-2019

Trabajos comunitarios y mediadores oficiales para mejorar la convivencia

16-12-2019

El ayuntamiento crea un despacho para los escoltas municipales

16-12-2019

La Ley de Montoro impide la mejora salarial de 6.500 empleados de las universidades

16-12-2019

Levante
EL MERCANTIL VALENCIANO
[Mapa web](#)

C. Valenciana

València
El tiempo
Transportes en València
Tráfico en València
Cartelera de cine
Fallas
Servicios

Clasificados

tucasa.com
Iberpisos
Iberanuncio
Ibercoches
Iberempleos
Anuncios breves
Cambalache

Especiales

Lotería Navidad
Lotería el Niño
Fórmula 1
Motogp 2019
Premios Cine
Calendario Laboral
Calendario Escolar

Otras webs del Grupo Prensa Ibérica Media

Otras webs de Prensa Ibérica Media

Diari de Girona | Diario de Ibiza | Diario de Mallorca | Empordà | Faro de Vigo | Información | La Opinión A Coruña | La Opinión de Murcia | El Día | La Opinión de Zamora | La Provincia | La Nueva España | Levante-EMV | Regió 7 | Superdeporte | The Adelaide Review | 97.7 La Radio | Euroresidentes | Lotería Navidad | Premios Ci | Prensa Ibérica 360 | Neomotor | Guapísimas

